

Szerkesztőségi iroda:
Erzsébeti utca 60. sz. alatt,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldje: 15k.

Kiadó-hivatal:
Pollák Mór könyvnyom-
dája, hová a hirdetések és
előfizetési pénzek bérmen-
tesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap,
a háromszéki „Háziipar-egylet”
és a s.-sztygyörgyi „önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

megjelenik ezen lap heten-
ként kétszer:
szombaton és szombaton
Előfizetési feltételek:
helyben lázhozorásva vagy
vidékre postán küldve:
Egész év . . . 6 ft. — kr.
Fél év . . . 3 ft. — kr.
Negyed év . . . 1 ft. 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petisitorát, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlő sor 15 kr.

Előfizetési felhívás

NEMERE

című politikai, társadalmi és közgazdasági lap
hetedik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Január—december . . . 6 ft. — kr.
Január június . . . 3 „ — „
Január március . . . 1 „ 50 „
Külföldre egész évre . . . 8 „ — „

Az előfizetési pénzek a „Nemere” kiadó-
hivatalának Pollák Mór könyvnyomdájába
Sepsi-Szentgyörgyön küldendők

Előfizetőinket szívesen kérjük előfizetéseiket
megújítani, miután felesleges példányokat nem nyo-
mattathatunk.

A „Nemere” kiadóhivatala.

Budapest, 1876. dec. 28.

A keleti kérdés a békés hírek dacára is, melyek
közlekedésről különböző jól értesült forrásból származó
bocsátottak, aggasztó stádiumban van a fenyeget egy
oly katasztrófa kitörésével, mely esetleg egész Euró-
pát, de minnesetre monarchiáknak fogja nagyon ér-
zékenyen sújtani, ha elég észélyesek nem leszünk azt
kikerülni, vagy ha oly tettezre határozzuk el magunkat,
mely csak az orosz torjességét vágyat viszi a telje-
sítéshez közelebb.

Az összeült konstantinápolyi értekezlet naponkint
eredménytelenebbnek bizonyul be a békekilátásának
lassankint szétszűllenek. Azonban nem is lehetett más-
képen, ha gondoljuk, miszerint a délszlávoknak a hu-
manizmus köpenybe burkolódzott kegyes protectora
a Dél-Oroszországban hónapokan keresztül összegyű-
tött hadsereg csak nem parádéból állított hadilábra.
Cak a vak nem látta már kezdetét fogva — mióta a
keleti kérdés fölmerült — tisztán, és még bizonyos
diplomáciai testületek, az orosz-hódítás törekvéseket,

TARCA.

Az özvegy asszony boszuja.

— Karcolat. —

AIGNER FERENC-ÖL.

Zöldi Béla pesti uracs volt a szó szoros értelmé-
ben. Volt valami benne abból az eleganciából, mely
sznyira jellemzi a „kék vértűk” boldog osztályát. De
sajnos, hogy az elegancia mellett hiányzott nála valami,
a mi nélkül aztán az elegancia se sokat ér, tudniillik
a — pénz.
Az bizony; hanem hát nem azért volt ő a „kék
vértűk” boldog osztályának tagja, hogy e kicsiség
miatt fennakadjon az élet nagyon is göröngyös pályá-
ján. Segített magán úgy a hogy lehetett s hogy pedig
lehetett, bizonyítja folytonos szereplése a társas kö-
rökben.

De ez ismét nem tételezi föl azon valóságot,
hogy Zöldi otthonja a paradicsomhoz hasonlított. Kép-
zelhetnek e olvasók olyan paradicsomot, hol egy élte
delén virító asszony-személy játsza a kedves élettárs,
a paradicsomi angyal szerepét? Aligha. Pedig Zöldi
paradicsomában — már ha az otthoni így nevezhetjük
— egy nagyon is haragos, nagyon is követelő élettárs
uralkodott, kinek legjobb oldalát tagadhatlan azon
szerencsés véletlen képezte, hogy pénze volt. Es ez a
„megaranyozott kiálthatatlanság” Zöldi barátunkra
nézve nélkülözhetetlenné vált, mert csak úgy volt lo-
hetséges, hogy a külső elegancia a „kellő nyomtatékai”
— bőrzei nyelven — párosuljon.

Zöldinek tehát megvolt a maga gyönyörűsége,
ha belefrádt a „kék vértűk” örömeinek élvezetébe.
A mi bizonyos időpontra okvetetlen bele kellett
fáradnia. Az élettárs parancsa szabályozta így, ki sok-
kal furlangosabb volt, semhogy egy uracs által rászó-
delti engedje magát. Itt meg kell jegyeznünk, hogy
az élettárs a „kölsönös egység” lényegével teljesen
tisztában volt, s ha bizonyos engedmények élvezetét
kegyeskedett „szíve bálványának” — már Zöldinek —

melyek két évtizeden keresztül oly biztos számítás-
vitettek mindig közelebb a célhoz.

S most, midőn eljött az idő, melyben félre áll
Oroszország elől az egész Európa, Oroszország ohajai
teljesülhetnek. Igen, mert nincs úgy látszik egyetlen
egy hatalom, mely Oroszországnak „megállít” paranc-
soljon. A humanizmus tömjén füstjéről Salyebury is
elkábítottat s felvette az orosz pápa ködmönét s imát
emel a mindenhatóhoz a makedz Törökország kimu-
lásáért. A szegény Elliot pedig „beteges” már szizni
Európa érdekeit a Bosphorusról s haza kívánczik ve-
zekleni a bűnös Európáért.

Ezekhez azonban kell tudnunk azt is, hogy a
muszka tervekkel a konferencián kisebb-nagyobb mó-
dosítással a hatalmak elfogadták — a hír legalább
ezt mondja. — Okkupálnának, de nincs e földön jog
éért Belgium; felosztják Bulgariát két részre, külön
önkormányzattal ruházják föl; megnagyobbítják a há-
lás Montenegrót stb. stb. másfelől azonban Mithád
basa Törökország jogainak e helyes védőjét tudjuk
nagyvezírnék is, ki épen a tulajdonképeni konferencia
összeülésekor hirdette ki az új török alkotmányt,
mely az egész törökbirodalomnak oly szabadságot biz-
tosít, melyen a fehér cár alattvalói sohasem fognak
élvezni, és a mely európai színvonalú teljes mértékben.

Azonban ez ügyes sakkhuzás mit sem ér, mert
a hatalmak a lázadóknak külön kedvezményeket ga-
rantálni akarnek adni s nekik nem kell az egész
Törökországnak adandó alkotmány. Mithád basa ra-
gaszkodik a kihirdetett alkotmányhoz s nem egy-
zik bele semmi új határozatba, mely Törökország érdekeit
csak kevésbé is sértendő. Ő kész engedményekben az
utolsóig elmenni, de becselennél alkuoni a porta te-
kintélye ellen soha sem fog. Magatartását szépen il-
lusztrálja a következők mondása: „mi hatszázan jöt-
tünk Európába s ha távoznunk kell, csak hatva-
zan távozzunk.”

Mi lesz mind ebből? csaknem világos. Semleges
hatalom nem lesz zsandár, s így Oroszországnak kell
a kellenetlen szerepre vállalkozni — s kész az orosz
török háború.

Monarchiák? ha eddig ilyen helyesen nem moz-
gósított, most tegye azt s ha kell vigyen az orosz
ellen. Ezt kíváná a monarchia közvéleménye, ha
szükség lesz már erre is. Küllgyi kormányunk bizo-
nyára fogja tudni, hogy a magyar nemzet nem
fog kiüzeni a török ellen soha.

Ha egy új Solferinót meg Sedánt nem akarunk,
tennünk kell, de az orosz ellen!

Kadich.

előlegezni, részéről” meg is követelte ám az általa
ugyancsak jól körvonalazott életrend megtartását.

Lássuk, mielő állhatott a Zöldi elé szabott élet-
rend; és pedig

pro primo: hogy minő jármat akasztott nyakába
az élettársi ohajtás; s

pro secundo: hogy minő kedvezményeket nyert
„hála fejében” a mi „kék vértű” Zöldi barátunktól a
már javában elvirágzott kék szemű női személy?

Először: Zöldi jánya tovább is a társaságokat, s
ő — már tudniillik az élettárs — utalványon fogja a
pénzt számára; ebből kifolyólag Zöldi lekötöleztet és
Zöldinek fizetni kell, tehát;

másodszor: Zöldi azt teszi, mit élettársra köve-
tel, az ő szava lesz ezentul az ő törvénykönyve.

Már pedig az a törvénykönyv nagy és terhes tör-
vényeket szabott a Zöldi árva fejére; hanem hát a
„csörgő kedvezmény” a tul leszállott mérlegessézt
felbilitette, annyira, hogy az élet, az öröm kedvét
a terhes szabályok is elviselhetők legyenek.

Zöldi tehát pénztért eladta magát s beállt egy
meglett koru nő kamaszolgájának, ki adott ugyan en-
gedményeket, de kamasztól is visszakövetelte ám.

Eként megismerkedve Zöldi viszonyainak miben
létével, szabadon a fiatalságát már jól elvetett élet-
társ személyéről egyetmást elmondanunk.

Flórika (ez volt a kedves neve) özvegy volt
egy postatisztnek, ki szerencsés anyagi helyzetben
boldog özvegységben hagyta hátra Flórikát, ki 35
éves volt, hogy kénye kedve szerint élhesse világát s
válasszon szíve hejlamait követve a férfiak sorából
egy meglett koru honpolgárt élettársasául, legalább
ezt kellett vala tennie a boldog özvegynek a „szere-
tett férj” utolsó hajához hűen; az ám, de ő nagy-
sága nagyon is hallgatótt szívére és sokat adott búba-
jos szeméire. Ő válaszott, de „változatosság kedvéért”
nem meglett koru, hanem egy fiatal társat s azt is
„kék vértű”, s hogy jól választott, boldog megelé-
gedése igazolja.

— Flórika! mit kutattál az asztalomon?

Ugy hiszem, nem szükség említenem, hogy e

* A bécsi minisztertanács megállapítá, hogy
mely esetekben fogja a monarchia hadseregt mozgó-
sítani, kimondatott, hogy míg a monarchia érdekei
közvetlenül és legegyszerűbben nem érintettek addig
egy krajcár sem adatik ki mozgósításra, mely ez eset-
ben csak katonai tüntetés le. na. A minisztertanács
még azt is kimondá, hogy a török-orosz háború sem
képez az akcióra okot csak egymagában, ha azonban
az oroszok bemennek Szerbiába, vagy megszállják
Belgrádot, fenyegettetnek érdekeink. De akkor minden
rendelkezésre álló erővel védelmezni fogjuk is érde-
keinket.

A király ő felsége helyeslé e határozatokat.

Merre lesz az oroszok útja?

E kérdésre több külföldi lap akép felel, hogy
az oroszok Törökország elleni előnyomulásuk alkalmá-
val semmi esetre sem szándékoznak Moldován és
Romanian keresztül vonulni, hanem Reni mellett kel-
nek át a Dunán s Dobrudzán át nyomulnak Bulgáriá
ellen. E nézet csak kis részben helyes s nagyobb rész-
ben téves fölvetéseken alapszik. Oroszország ugyanis
a pá-zi békekötés által elesett a Duna balpartjának
birtokát és sa át területükön a Dunát csak hat mér-
földnyire közelíthetik meg. Ha tehát a Dunán átkelni
akarnak, kénytelenek idegen területen átvonulni. De ha
már egyszer idegen területre lépnek s nem tartják tisz-
teletben a Károly fejedelem által hangúlyozott szemle-
gességet, már akkor helyesebben tesszik és fogják is
tenni, ha a hadsereg zöme részére a jassy-bukurest-
galaci vasutat használják. Az illető lapok tudósítói,
valamint azon orosz tisztiek is, kikkel beszéltük, abból
következtették az orosz hadnak Reninél leendő átkel-
ését, hogy a régebbi háborúkban is az oroszok min-
dig a braila-izmaili vonalon keltek át. Így például
1854. évi márciusban az akkor 160 000 ember szám-
láló orosz dunai hadseregéből 60 000 ember Kalafatnál,
25 000 ezer Bukurestnél és 75 000 ember Izmail és
Braila közt állott. Ezen 75 000 ember március 22 és
23-án három ponton kelt át a Dunán, u. m. Brailá-
nál, Galacnál, Izakcsa és Tulcsa közt.

Az orosz sereg egy része most is Galac téjé-
kán fog a Dunán átkelni a Dobrudzsában előnyomulni, és
pedig annál inkább, minthogy Dobrudzsának elfoglalása
által a Duna a Feketetengerrel egész Szilisztráig az
oroszok kezébe kerül s később mint utaszállítási vonal
lesz használható. Két hadtestüel tehát körülbelül 75
ezer emberrel több, azonban nem vethető a Dobrud-

kérdés Zöldi ajkairól lebbent el. Vajna ne lebbent
volna, úgy talán néhány percre békében hagyja élet-
társát, ki azonnal eléje áll s husos kezeivel egy „cor-
pus delicti” mutatott fel:

— Hűtelen! csábító! — ordította „bájjal csengő
hangon”, mely „rózsa-ajkait” egy öblös változtatja.
— Ez a hála, ez a férfi hűség! — folytatta nemes
hanglettel. — Rászeded kedvesedet, ki fiatalágát
áldozta fel neked? (már 35 éves korában!)

Zöldi bűnöséket, lehajtott fővel várta a „kedves
élettárs” kitörésének végeredményét, s nem tudván,
ha azt állítja, hogy bizonyos szepességel irányzá
tekintetét azon mozgó testrészt felé, mely sok esetben
a „kék vértűk” arcán is természetes módon szokta
photographirozni az indulat s megalatás kézzelfog-
ható jelét, azt a husos jobb kezét, melyet Flórika
ugyancsak emelgetett Zöldi barátunk szeméi előtt.

Hanem e tagadhatatlanul legfényesebb elégtétel-
vétel ezuttal elmaradt.

A zivatar csendesült, mert megeredtek a kétségbe
esés kiapadhatatlan könyei és folytak-folytak, migsem
pataká változtak. Flórika sirt. Zöldi megszánta.

— Kedves Flórikám! — kezdé vigasztalva.

— El! el szemem elől hűtelen, ki elraboltad el-
tem boldogságát! — zokogá a megalatott. — Te nő-
höz írsz, te női leveleket fogadsz, hál engemet meg-
untál? — folyt a szemrehányás.

Zöldi megkísérté tisztázni az „eszméket”.

— Kedves, szeretett Flórikám! . . .

— Nem hallgatok, te . . . te . . . furia

— nyögő az ártatlan teremtes keservesen.

— Én ártatlanul szenvedek, gyanud alaptalan,

én csak téged szeretlek, lángolóan, kimondhatatlanul!

— szavallá nagy pathosszal Zöldi.

Borura derű.

— Igazán? — kérdé felemelve nefelejtéské sze-
meit a kedves. — És a levél? . . . a levél? . . .

— fultoklá, még a kétség karjaiban vergődre.

(Vége következik.)

sára, mivel a helyrajzi viszonyok kedvezőtlenek; míg a főhadierőnek, melyet többre kell tennünk az előbbi háborúkénál, a Galac és Fokszán közötti széles országon kell előre nyomulnia. Orosz tisztek most behatolag tanulmányozzák a Dunát Hírosvától lefelé.

Ez átkelési pontok már előbbi háborúkból ismeretesek; most azonban még azon nehézség is állt elő, hogy a török dunai hajóhad, most páncélos ágyúnaszádok fölött is rendelkezik, mely a hídkiépítést mindaddig megakadályozhatja, míg annak fűződésére az oroszoknak nehéz ágyúk nem lesznek.

Orosz tisztek azon hirt terjesztik, hogy a hadműveletek azonnal megkezdődnek, mihielyt a mocsárok befagytak, s a Dunában alacsony vízjárás lesz. Azonban a Dunánál lehetetlen tálhadjáratot viselni, mert az utak folyvást be vannak fűva az állandó hóvzatarok következtében; a helységek oly ritkán vannak, hogy egy négyzögterületre csak 300 ember esik, s a végtelen síkságon sehol sincs fa, melylyel a katonaság tüzelhessen, már pedig nagy hidegben, tábori tüzek nélkül az orosz katonák is csakugy megfagynak, mint más emberfia.

Budapest, jan. 1.

Beléptünk volna tehát az új esztendőbe; de hogy mit fog hozni, ki tudná megmondani azt. Az ő esztendő lejárt, s vele lejárt a fegyverszünet, az új esztendő kezdődik, s vele a háború. Addig pedig Európa mulatságára Szerbia, a hatodik nagyhatalom, egy kis komédiát játszott a gyenge Ausztria-Magyarországgal. Czelizok ezzel a „Radetzky“ gőzös és monitorok esetére. Különbösen az egész csak annak szomorú jele, hogy mennyire lesüllyedt az állami tekintély Szerbiában. Milán nem tud parancsolni Riszticnek, Riszticnek nem fogadnak szót a parancsnokok, hivatalnokok, a garázda muszka hősökkel pedig pláne nem bír senki. Így meg lehet, hogy a zászlószertésben ártatlan a kormány is, s ez okból — most még — elhamarkodott dolog volna arra rögtön Belgrád összehívásátával vagy okkupációjával felelni. Ez t. i. időnek előtti bonyodalmakba vezető monarchiánkat pedig még — hideg van. Belgrád ugy is a miénk lesz. A monarchiának szüksége van arra, hogy a déli vidéken egy oly pont legyen kezében mint Nándorfehérvár, kivált miután mostani birtokosai kezében csak az omlidának székhelye, s a legnagyobb anarchiának fészke; pedig ez határainkon veszedelmes dolog. Különbösen Andrásy külpolitikáját a legnagyobb homály fedi; egy bizonyos, hogy: tán a muszka, de semmi esetre sem a török ellen. Addig tehát bizzunk benne, s várjuk mire kitavaszkodik.

Az Abdul Kerimnek viendő diszkardon 24 ember dolgozik, hogy annál hamarabb kész legyen. Gyönyörű munka az egész. A penge damasz, a tok vörös bársony, egyik oldalán a 7 vezér dombor veretű képevel, a másikon a török és magyar címer s két a Dunán keresztül egymást fogó kéz, a török-magyar barátság jelképe. A küldetés feketé magyar ruhában, és kardosan fog menni. Újkor érdekesnek ígérkezik. Az indulás jan. 3-án történik Trieszt felé, hol tengerre szállnak. A küldetés vezére Lukács Gy. másodéves jószág ki jól beszéli a francia nyelvet.

Karácsony estéjén nagy hóviharral beállott végre a tél, a korcsolyázók nagy öröme. A városi geti tó jege, s az új korcsolya-csarnok vasárnap fog-nak megnyitni, aztán hajrá!

Különbösen a közelében esend uralkodik, s mindennek szeme várakozásteljesen van Konstantinápolyra és Bécsre irányozva hol jelenleg béke s háború felett határoznak.

Egyébiránt boldog újévet a „Nemere“ olvasóinak.
Nemo.

A természetn történelmének rövid vázlat.

(Folytatás.)

A mechanikus irány követői voltak: Anaximander, az Anaximenes kortárs és Thales tanítványa. A világ mindenségét egy határozatlan ősananyagból származtatta, mely magában foglalja a mozgás és fejlődés minden erőt s mely a benne rejlő elemek összekapcsolása és különválasztása által minden dolgot létre hoz.

Ide tartoztak Leukippos és abderai Demokritos, kik öselvül egy üres világtér s osztatlan őstesteket vettek fel, melyek a világtérben örökös mozgásban vannak. Ez által ők az atomtan alapítói lettek. Hozzájuk tartozott Anaxagoras (500. Kr. e.), ki ez atomoknak határozott tulajdonságokat tulajdonított s úgy vélekedett, hogy az őstestek első mozgása nem maguktól eredett, hanem egy fensőbb értelemről, mely az ősananyagtól külön áll.

A nézetek ezen különféleségének Pythagoras (500 körül Kr. e.) akart véget vetni egy mesterséges s ármendés szer segélyével. Az ő névéről nevezett iskola hívei mindent száma és mértékre vezettek vissza, az alakokban és számokban mely tökéletet sejtén. Minden tudományukat mennyiségtani formákban adták elő s úgy vélekedtek, hogy a számok összeköttetéseiben a dolgok eredete felfalható. A világ szerintök összhangzatosan rendezett tiz sphaerából álló egész, mely sphaerák szabályos mozgásban forognak az egyégy, azaz az isten körül (sphaerák harmoniája). Ez egység mint központi tűz a melegségnek és életnek elve, mely által mindent, a mi csak létezik, miért csillagok, emberek és állatok rokonságban is vannak egymással. E tűz kifolyása az emberi lélek is, mely halál után különféle állatokon

vándorol keresztül s végre ismét emberi testbe tér vissza. A pythagoraiak voltak azok, kik által későbbi időkben a csillagászat, géptan s mathesis többféle szakai előmozdítottak, mivel-tettek.

Noha ezek szerint a görögöküél bölcsészet és természetvizsgálás egy forrásból indultak utnak, találunk mégis egyes pontokat, nyomokat, melyek kizárólag a tulajdonképeni természettan körében forogtak, de a melyek a görög szellem inkább szemléldő, mint tapasztalati iránya miatt nagyobb mérvet magokra nem öltöttek.

A mi különösen a csillagászatot illeti, ők s utánok mások is a földet mozdulhatatlannak tartották, mely körül forognak a nap, hold és csillagok. Azonban ismerték a bolygókat is ezeket a földtől távolaságaik szerint ily sorban állították meg: Hold, Merkúr, Venus, Nap, Mars, Jupiter és Saturnus. Ezekről nevezték el a hét egyes napjait. A hónapot a hold járása szerint 29 1/2 napra, a nap évet 365 napra határozták.

Kittöbbször csillagászok voltak: az előbb is említett Anaximander, ki a napnak a csillagok közötti évi pályáját ismerte, s tudta, hogy az a csillagos égenapontkénti járásával bizonyos élesszögletet képez. A föld gömbömdaról meg volt győződve s állította, hogy az a térben szabadon libeg. A hold fényváltozatait legelőbbben ő magyarázta ki s tudta, hogy az gömbömdon test és a föld körül kering.

Thales egy bekövetkező napfogyatkozást előre megjósolt s állította, hogy a hold mint sötét test, világosságot a naptól nyeri s földünk körüli kerengésében a nappályát keresztül metszi.

Pythagoras tudta, hogy a Venus az, mely most est-, majd hajnal-csillag alakjában tűnik föl.

Meton (Alexandriában) felfedezte a 19 éves hold-körzakot, mely szerint 19 nap-éve alatt a hold 235-ször kerül meg a földet s 19 év elmúltával a holdnak és napnak egymásra vonatkozó jelenségei az előbbi rendben ismét előjönnek. Ez a felfedezés annyira megnyerte az athenebeliek tetszését, hogy azon számot, mely mutatta, hogy hányadik valamely év a hold-körben, arany betűkkel írták fel egy arra rendelt köéputletben. Innen van ma is az arany szám elnevezés.

Aristarchos azon körülményből, hogy hold-negyedkor a nap, föld és a hold egy olyan derékszögű háromszöget képez, melynek derékszögén a hold áll, számította, hogy hányszorosa áll távolabb tőlünk a nap, mint a hold, azonban hibás eredménynyel; mert csak 18-szorosa találta távolabb levőnek.

Erathosthenes (276. Kr. e.) a csillagok megszámlálásához kezdett; rendszeres földképeket készített s a föld területének megméréséhez is hozzáfogott. Ugyanis tapasztalta, hogy Syene városában, mely épen a naptórdító alatt feküdt Afrika-ban, midőn a nap legmagasabb pontját elérte, a testek semmi árnyékot sem vetnek s a nap a legmelyebb kutak fenekére is tetőirányosan besüt; tapasztalta azt is, hogy ugyanezzel Alexandriában, mely város csaknem azon délkörzalat 5000 stadiumnyira fekszik Syenetől, a nap a függőleges állástól 7 1/2 foknyira hajolt el, mi az egész körületnek 1/20 részét teszi. Ebből következtette, hogy az egész föld körületének 50-szer 5000, 250,000 stadiumnak kell lenni.

Ptolemaeus Claudius a régi csillagászok véleményeit összeszedve „Almagest“ című könyvében a fennebb említett csillagászati rendszer alapítóján, mely 1500 év g tartotta fenn magát s volt a csillagászok vezérforrása.

E röviden elősoroltakból láthatólag foglalkoztak ugyan a régiek a csillagászzattal, de látszik foglalkozásukon az, hogy nem annyira a tudomány kedvéért, mint a gyakorlati életért üzték azt s csak annyiban, a mennyiben szükséges volt az ünnepek meghatározásához és a naptár elkészítéséhez.

A mi a természetnannak egyéb ágait illeti, az ó-kor nagy szellemi között első helyet foglal el Archimedes (szül. m. e. 287. Kr. e.) Ő határozta meg a súlyegyen feltételeit az emeltyűn, valamint a testek súlypontjának helyét. Szabatosan felállította, azoknál a szükséges alapfelveleteket a hígnyugtanban. Töle tanultuk, hogy minden híg testbe, pl. vízbe tett szilárd test, mely a fenszélre le nem szállt, épen annyi súly részét tol ki a híg testből, mint a mennyit maga nyom; s a mely szilárd test pedig elmerül, az épen annyi súlyt veszít a vízben, mint a mennyit egy a helyéből kiszorított víztömeg. Ezen igazság vezérleténél fogva nyomára jött aztán egy családnak, melyet Hiero syracusai királyon egy aranyminves elkövetett. A király ugyanis koronát akarván készíttetni, 20 font tiszta aranyat adott át az aranyminvesnek. Az elkészített korona valóban 20 fontot is nyomott. Ekkor Archimedes meg akart győződni arról, hogy vajjon az aranyminves nem orozta-e el az aranyat valamely részét s tán épen annyi ezüstöt tett helyébe. Tudta, hogy az arany súlyának 19-ik, az ezüst pedig annak 10-ik részét veszti a vízben. Megmérlegelte tehát a koronát víz alatt s azt találta, hogy az súlyból 1 1/2 fontot veszített, holott ha tiszta aranyból lett volna a korona csak 1 1/10 fontot veszített volna. Ebből következtette Archimedes, hogy a korona nincs tiszta aranyból s kiszámította, hogy 1 1/10 font aranyat elvett az ötvös s ugyanannyi súlyú ezüstöt tett helyébe. Mint mondják, ezen számítás nyomára épen fürdőközfben jött s örömben a fürdőből kiszökve, kiáltotta e szót: heureka! heureka! (kitaláltam). Ő találta ki az emelő és merítő csigát s a történetírők elbeszélései szerint ő volt az, ki homoru tükörök alkalmazásával meggyújtá az elleneségei római hajókat. Pythagoras nyújtott a régieknek egy kevés ismeretet a

hangtanból i. Ő már észlelte, hogy a mélyebb és magasabb hangok rezgés számai egymással bizonyos viszonyban állanak, pl. hogy míg az alap egyet, azalatt a nyolcad kettőt, a másod kilencnyolcadat rezdül sít.

Megemlítendő még Euclides (3-ik században Kr. e.) a világhírű mértantudós Alexandriában, ki azon tűnényéből, hogy a sötét szobába egy kis nyílason behatolt napugár által támadott világos szalagot egyenes vonal választja el a sötétségtől, következtette a fényugarak egyenes vonalú utját; továbbá Heron, az Archimedes tanítványa, ki a róla nevezett labdát találta fel.

A mondottakon kívül ismerték a régiek még a delejt, melyet lehelyéről, Magnesia városáról magnesnek neveztek; tudtak a villanyösszéről annyit, hogy a posztóhoz keményen dörzsölt borostyánkő (elektron) apróbb és könnyebb tárgyakat magához vonz, de mélyebben e két tűnény vizsgálatába nem bocsátkoztak.

Zajzon Farkas.

(Folytatás következik.)

F e l e l e t.

(Ajánlva Saphir után —rzn— urnak.)

A „Nemere“ 1876. év 106. számának tárcájában „az adoma-krampusz“ cím alatti cikket nekem ajánlja az író, ki „Zaphir után —rzn—“ álnév alá rejtőzik.

Legelőbbben is azon megjegyzést teszem, hogy ha író célja csak az ajánlat, szívesen elfogadom, de ha azon éle akarna lenni, mintha az én adomám hasonlótának író krampusza adomáihoz (ámbar nem tudjuk, hogy azok milyenek, miután írónak nincs túrelme vagy képessége azokból legalább egyet közölni) — akkor vissza kell utasítanom.

De vissza ugy is, ha oly élelet akarna kisűtni, mintha én fognam meg az embereket, hogy adomáimat reájok hullassam, hiszen erre nézve szinte ki merem mondani, s talán még a rejtékbe vonult író is bizonyosságul hivatkozni fel, mikép én nem fogom az embereket, sőt legtöbbször engemet fognak meg és kérnek tőlem adomát.

Ezen általános észrevételek után szóljunk író személyiségére.

Nagy tudósának mutatkozik író, mert felemlegeti a botanikát s a szilváfat oly élénken előlkébe állítja, mintha csak látnók rothadt gyümölcseivel s itt nem áll meg, hanem még azt is tudni akarja, hogy a szilvának magva van; talán vagy egyszer beletörő a foga, azért tudja oly jól, az ilyen botanikai ismeretben azért nem osztozom vele, mert ha ily teli fő (ne tessék megbotránkozni, mert a teliséget az összehasonlító ismeret nagyságtól függeszttem fel) az én fejemhez ütődnek, akkor én is elmondhatnám, hogy tökéletűt fejem van.

De tovább megyen író az összehasonlító tudományban s gyönyörű logikai felfogás szerint, miután krampuszt a szilváfához hasonlítja, mindjárt alább hasonlítja a Mumushoz, a cápához; sok ismeret egy személyben, mert a Mumust a magyar mythológiából kellett venni Ipolyi Arnold után, a cápát pedig a természetrajzban tanulhatja vagy taníthatja s hogy a theoorologiában való jártassága is csakhamar kintjének ott van hasonlatképen alább a felhőszakadás is; de ezen összehasonlítások oly szegények, mint a német tehene. Ugyanis a német vásárba hajtotta tehenét s midőn kérdtetett a vásárló által tehene felől, ilyen párbeszéd keletkezett:

- Miért oly kicsiny a tehene atyai?
- A biz azért, mert vén.
- Hát miért oly sovány?
- A biz azért, mert beteges,
- Miért állnak ugy ki a csontjai?
- Mert nem tud egyebet enni, csak vízbe' egy kis korpát.

— Az ördög vigye e hát magát tehenestől!

Író összehasonlító tudománya, különösen logikája oly szegény, mint a német tehene; no de e' csak az én egyes véleményem.

Ezzel a sok tudománytal nehogy ugy járjon író, mint a bitang fiu, ki játszanin mevéen az utcára a többi fiak közé, mondatott neki: „Menj el közlünk, mert neked apád sincs“, mire ő így felelt: „Mit?! nekem több van, mint nektek!“ Ennyi talán elég lesz író tudományosságáról.

Következik író természete.

Író hasonlít a kisérthez, persze, én kisérteket köznapi értelemben nem hiszek, csak ily íróval szemben állítom; mert zimankos időben, mikor halálra inkább gondol, de arra nem, hogy rajta kívül más valaki menne sétálni, kísétl s krampusz toppan eleibe; ugy látszik, mind a ketten szeretik a természetet s nincs is, semmi különbség közöttük, ezt kénytelenek vagyunk elismerni, épen ugy, mint a csizmadia inas el ismerte, hogy a generális és számar között nincs különbség. De hogy ez is homályban ne maradjon, lásuk a piacra menő két inas párbeszédét: Meglátva egy generális és egy számarat, kérde az egyik:

— Tudod-e, mi különbség van egy számar és generális között?

— Nem.

— Hát az, hogy a számar a hátán hordozza a keresztet, a generális pedig a mellén.

Meghallja a generális e beszédet s a magyarázó inast bevitette a kaszárnyába, s midőn megcsapatás végett padra fekteti, mondja: „Hát te fickó, még a generális s a számar közti különbséget fejtegeted?“ mire az inas sirva feleli: „Jaj! instálom, inkább nincs semmi különbség, csak meg ne verjen.“

De a 6 órákori póstára való menetelt is bátor vagyok azon megjegyzéssel venni, hogy nem valami urforma lehet írni; mert utóbb már utba legyen a póstára, midőn tudja, hogy 8 órák nyitják meg a póstát; az ilyen úr emberre azt szokták mondani, hogy az apja vagy nagyapja disznópásztor lehetett s azért szokta meg a jókor felkelést, hogy a disznócsordát kihajthassa. En nem versenyezhetek vele a jókori felkelésben, mert úgy járnék, mint az egykori szolga, kit az úr megszolgált, hogy menne ökrei mellé szolgának; a szolga felelt: „Elmehtetek, hiszen most is ökrök mellett vagyok.”

Ennyi észrevétel, azt hiszem, elég a személyre vonatkozólag, most már térjünk a dologra.

Hat adomát emlit, de egyet sem mond meg, pedig jó lett volna valamit tudni az olvasónak azokról, ha bár régiek is; ezen körülmény azt bizonyítja, hogy az író nagyra szórakozott, vagy plané ügyetlen, midőn a publikumot ennyi bizonytalanságban hagyja, annál inkább, hogy a régi adoma is ügyes előadás mellett kapós lehet. Horácként:

— Dixeris egrege, notum si callida verbum
Rediderit iunctura novum. (ars poet. 46. 47. vers.)

Igy szeliden kívánok szólni a dologhoz, nehogy azt mondassza rólam, mit az egykori nő mondott férjéről a bíró előtt:

— Bíró uram! megvert férjem.

— Hát maga miért verte meg nőjét?

— Édes bíró ur! csak a zsebkendőmmel legyintettem képéhez.

— No az nem nagy baj.

— Az asszony feleli:

— De baj biz az, mert neki a zsebkendője a kutyája.

Aztán a bárka- vagy Pompeji-beli adoma is lehet jó. S minthogy valami tanár- vagy tanító-féle ember is rejthetik - rzni- alatt, tudja meg, hogy hosszas tanítóság alatt sem tanulhat mindent meg mint az egykori tanár, kiről emlékeztetben maradt fenn, hogy némely csapni való diákok, midőn az említett tanár természetrajzt tanított, legyet fogtak meg s a hátuljába hosszú löszört szurtak s így felbocsátották a katedrára; a tanár kapta szemüvegét, nézte a legyet s csodálva mondomta: „40 esztendeje, hogy a természeteshistóriát tanított s még ilyen hosszú farku legyet nem láttam.” Lehet, hogy sajnál valamit a citatio, de még is megjár oly íróval szemben, ki hat adoma közül egyet se vala képes előadni, hiszen ha Horácként: „iudicium monstrare recentibus” (ars poet.) adja elő a régi adomát, meglehet, hogy mi se láttunk volna hosszabb farku (szinte fültűt írók) legyet, mint író adomája.

De hiszen ezen író nem akartam világért sem sérteni, sőt remélem, úgy járt az én felelettemmel, mint az írás, kit asszonya malacot sütni állított egy ünnep napon, midőn a házól az egész család a templomba ment. Az asszony figyelmeztette az inast, hogy a malac bőrt szép pirosan, ropogósan süsse, de hogy a fiu kárt ne tegyen, arra is figyelmeztette, hogy ott az ablakban azon veres tartalmu üveg méreggel van tele, (persze befűtött volt benne). Az írás egyedül maradván, szépen sült a malac, s midőn bőre pirul és ropogós lesz, megkóstolja s lassan-lassan az egész malacot megnyalja és a piros bőrt megeszi. Ekkor megjegy s gondolja magában: ma ayon vernek; megétem magamat; s a jó befűtött megeszi. Az asszonya hazaérkezve, látja a megnyalott malacot, az nast szidja; de ez nagy szomorúan mondja: „Hagyon el az asszonyom, mert ijedtemben megétemtem magamat”, s az asszony türesem kapja a befűtött üveget is.

De bevégzem feleletemet, nehogy íróm rém süsse szilvafáját vagy Horác adomását:

Quem viro arripuit tenet, occiditque legendo,
Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

(Ars poet. utolsó két verse)

Kisantal Sámuel.

Budapest, 1876. dec. 27.

Tisztelt szerkesztő ur!

Kedves kötelességemnek ismerem önt — egy ön által nem közönyös eseményről értesíteni. Mert egy ap szerkesztőt — mint a kultúra harcosát — kellően kell, hogy meglepje, midőn széki olvasóit oly kellemos hírről értesítheti, mint a milyen a kötetkező. Így ír egyik budapesti napilap:

„Nagy tehetségű festő nyertünk Gyárfás Jánosban, ki az országos mintarajztanodán a kép reményekre jogosító egyetlen ösztöndíjas művész-övének. Keleti Károly, a minta-rajztanoda igazgatója, buzdításból, a fiatal művésznél Eötvös József báró arcképét rendelte meg, melyet ő Székely műve után készít, s most már a végbefejezéshez közeleg vele. Keletit e lépesre a művésznek három természet után rajzolt fej arcképe bátorította, melyek egyike oly kitűnő, hogy a párisi „salonba is ki lehet-e állítani. E növendék egy testvérhattyja, mint szintén jeles művész, a tanodában van, mint segédtanár alkalmazva. Erdemesnek tartjuk feljegyezni, hogy két estvér székely, s mindketten ezen tanítottakban felezték be tanulmányukat. Gyárfás Jenő különben egyike az intézet azon négy kitűnő növendékének, kik a tanári kar előtt általános feltűnést keltettek. Ajdalom, a tehetséges növendékek hármát, köztük a legszebb reményekre jogosító Csapó Gyulát, elragadta halál.”

Ugyan szerkesztő ur lehet-e ennél kellemesebb újságot adni hozni Székely honfitársainak? n azt hiszem nem! annál inkább, hogy a közre-

adott vélemény, nem egy laikus, hanem egy tekintélyes szakférfiakból álló testületől eredeti.

Adja az ég, hogy sok hasonló hírrel kedveskedhesék olvasóinknak.

Szerkesztőtárs.

Kovácsna, 1876. dec. 22-én.

A tanügy figyelmes és leikes barátainak van szerencsém ezenel tudomására hozni, hogy ama famos iskolaügy kérdés, mely jóvalavá népes községünket a legnemesebb ügy iránti közönységgé színeiben kellett, hogy a becses lap olvasói előtt feltűntesse — a tegnap és ma szerencsés megoldást nyert.

Erdemes tanfelügyelőnk t. Vajna Sándor ur a csaknem járhatlan rossz utak dacára véletlenül községünkbe termett, s mint gyakorlott orvos előbb konstaltálva a betegség diagnózisát műtörtézetekkel buzálta a hálgyogot közszégi előjárásának homályosan látó szeméről, s nem a törvény szigorának merev alkalmazásával, hanem az atya elkötelező komolyságával tüntet fel előttünk a feuforgó baj elenyésztesítésére s a törvény szabta kötelesség teljesítésére biztosan vezetett utat, melyen hazaí és polgári tartozásunkat teljesíthetjük. Mely tény ugyanis az, hogy e községben élő, szinte 600 növendék csaknem felerősze, a szülők helytelen vonakodása miatt az iskolába járástól elvonatott azon ok miatt, mivel a szülők azt hitték, hogy ezen az uton magukat mind a hátralekös, mind a jelenlegi tandíj fizetés attól kibuzhatják. Ezzel szemben felvilágosítottunk, hogy ezáltal a fizetés kikerülve nem lesz, mert a 38-ik népisikola törvény szerint, a növendéket visszatartó szülők elsőizben 50 krt, másodikban 1 frtot, harmadizben 2 frtot, negyedizben 4 frtot tartoznak fizetni, és a tandíjt akár jár fel a növendék akár nem, utóvégre is meg kell fizetni, még pedig kétszeresen is; míg másfelől a fizetésre képtelen szegények ingyentanításban részesülnek. Uasítottuk tehát az előjárás, hogy e törvényes intézkedést először tegye köztudomássá, 2-szor hogy ne mentesse magát azzal, hogy nem lehet tudni az összeírta közöl kik az elhaltak, kik az élők, mert azt kideríteni az illető lelkes feladata, s végre azzal se álljon elő, hogy akrendeljei nem teljesítik megbízásait, mert ez ellen az illetékes helyen mindig megtalálható a kellő gyógyszer. A baj oka tehát nem az iskolaszék egyik vagy másik tagjának lágyelműségében, hanem résziat a szülők, résziat a közszégi előjárás érzés felfogásában rejlett. A jelenvolt közszégi bíró ezek folytán, komoly ígértet tett, hogy a vett utasítást azonnal foganatba veszi, s nem várja a törvény szigorának alkalmazását. Ugy hisszük bíró ur, ezen nyiltan kifejezett ígértet mint becsületes székely, férfisan fogja be váltani.

Ugyan ez alkalommal a helybeli fiúiskola helyiségek célzertűben beosztása felett váltott eszmecsere-n kívül, szöba hozatott a közszégbeli állami leányiskola díszes kerítéselli ellátásának, s a melléképítkezések kivételnek ügye is, mint a melyekre nézt tanfelügyelő ur vállás és közoktatási miniszter ur ó nagy méltóságra által véleményes nyilatkozatra van felhiva. E munkálatokra Kovácsnak közszége 531. kézi 186 fuvar-napszámot ígért, de ezen szolgálatok teljesítése csak az ősi évszakban remélhető, azért a jelzett építkezés jórészt a jövő ősszel lesz teljesítve, mind a melletti, hogy az iskola helyiség mezőszébbeni fekvése miatt, minélhamarabb felállítsa igen olajandó lenne.

A tervezett bivalistól pedig, mely a leányiskola udvarára tervezett elmaradhatónak véleményeztetett, mert a bivaltartás által — a mezei gazdasáttal nem foglalkozó tanítón teljességgel nincs segítve, de másfelől össze nem illő a diszkrétesséttel a trágyadomb és bivalistól. Nem lehetetlen tehát, hogy ezen terv is mely a boldogult iskolatánás idejében született, változtasson a szuevedjen, a helyette tanfelügyelő ur nyilatkozata szerint inkább oly építkezés történjék, mely a házi-ipar valamelyik nemének a leányiskolával kapcsolatos béhozzátalát elősegítse.

Örömmel értesültünk, hogy a leányiskola jelenlegi 2 tanítónőből álló személyzete is, a tanítványok növekedő száma miatt, még egy tanerővel szaporítottatni fog, melyre nézve már a felterjesztés illetékes helyre meg is tétetett. Erdemesnek tartjuk annak felemelítését is, miszerint a leányiskola mellé az 1876 28-ik t. o. értelmében gondnokság fog felállítani, s erre vonatkozólag a felterjesztés közelebből meg is fog tétetni. Ugy hisszük, hogy a tanfelügyelő ur által felterjesztendő gondnok jelöltek közt Ince György jelenlegi iskolaszéki elnök, dr. Baric János, Bogdán Ferenc, Deák Albert, Csia György, Deák Domokos és Sámuel mint lelkes iskolatgy barátok, tevékeny buzgó férfiak neveit ott fogjuk bizonyosan találni.

A lőkes megvan adva, a haladás el nem marad.

A csorba kilesz fenve!

X. X.

Legujabb.

Jassy, dec. 30. Az orosz déli hadseregéből csak két hadtest marad Bessarabiában, a másik kettő Chersonba megy téli szállásra.

Bécs, dec. 30. A „Pol. Corr.” fel van hangolva a lapok közleményeivel szemben, nevezesen a „N. Fr. Presse” és „Extrablatt”-nak a tegnapielőtti közös minisztertanácsban előfordult tanácskezési tárgyról közlötökkel szemben a meghatározottabban kijelenteni, hogy mindazon közlemények szabad kombinációknál nem egyebek.

Konstantinápoly, dec. 30. Ignatiev engedni látszik a békes áramlatnak. Allitól az okkupáció követelése el fog ejteni, s Törökországnak az alkotmány kerestülvételére hat hónap próbaidő engedtetik.

Szentpétervár, dec. 30. A „Golos” a helyzetről

szól, s kiemeli, hogy a szultán igen is megadhatná a hatalmak által kívánt engedményeket, miután a törökök fanatizmusa mindegyik nem befolyásolta a kormányt, sőt inkább a kormány mesterségesen szította a fanatizmust, úgy a mint céljai azt kívánták. Bölcse engedékenysége által Abdul Hamid szultán jobban megérősödhetik, mint a merev ellenállás által, mely kétségtelenül nehéz bonyodalmakat, idézendne elő.

Nándorfehérvár, dec. 30. Szentpétervárról jelentik, hogy a fegyverszünet meghosszabbított ugyan, de az orosz csapatmozgások nem fognak megszűnni.

Belgrád, dec. 29. A fejedelem elhatározta, hogy a miniszterium megmaradjon az ország kormányán.

Konstantinápoly, dec. 30. A tegnapi konferencia elhatározta a fegyverszünetet, március elsőig meghosszabbítani.

Törökország képviselői néhány pontra észrevételeket nyújtottak be, főképp a garantiára vonatkozólag.

A konferencia szombaton és hétfőn ismét összeült, az ügyek gyors és jó kimenetét reménylik.

Az utolsó napok bizonytalanságát felváltotta az a bizonyosság, hogy a béke anyni mint bizonyos.

Zimony, dec. 31. Wrede herceg állásától elmozdított. Ma este indul Bécsbe, hogy ki fogja helyettesíteni, — nem tudjuk.

V E G Y E S.

— Újév első napján alispán Forró Ferenc urnál testületileg tisztelt megék tiszttikara, a városi tanács s több testület. Kunle József országgyűlés képviselője a szék tiszttikara, városi tanács s több testület. Császár Bálint városi polgármesterrel a tanácsai hivatalnokok, a tüzoltó-egylet stb.

— Adóvégrehajtóink. Adóvégrehajtóink rendelkezésére a legselejtebb emberekkel telnek ki, kiknek a hivatali loyaltitást a legtovábbi fogalmuk sincs. Hogy csak egy példát hozunk fel városunk Ince György nevű adóvégrehajtója, egy mesterséget megunt ember, kinek a dolog nem fért a nyakára, tisztességes foglalkozását abban hagyta s beállott urnak — végrehajtóknak. Az ily dologkerülőkből lett végrehajtók természetesen, hogy előjárók kedvét megnyerjék, tulmennek a határokon s mivel végrehajtást szenvedőnek el kel tűrni, hogy egy ily dologkerülő felolvasást tartson az adók pontos fizetéséről. Még megérjük, hogy kocsitok, béresek fognak az adóért zaklatni. Jó lesz megválasztani az egyéneket.

— A s. sztyeggyi olvasó-egylet december 31-én tartotta mult évi zár- és ez évi alakuló közgyűlést. A gyűlés a legszebben folyt le. A számadalok rendben találattak. Előelőknek közfelkiáltás által áraszéki elnök Antal Zsigmond ur, alelnökönek Tarsali Endre, jegyzőnek Vécsey Róbert, pénztárnoknak Kupersztich József, gazdának Forró Zsigmond, könyvtárnoknak Gyárfás Károly urak választattak. Bizottmányi tagokká: Veres Gyula, Nagy Károly, Bogdán András, Melik Kristóf, Séra Tamás, Fülöp Géza urak.

— Meghívás. A helybeli olvasó-egylet bizottmányi tagjai felkérletnek a január 7-én tartandó bizottmányi gyűlésen megjelenni, fontos tárgyak lévén elintézendők.

— A k-vásárhelyi közművelődési egylet szini szakosztálya januárhó 7-én „A váro-teremben” egy felvonások vigjátékot adja elő. Ezt követi „A szellemes hölgy”, vigjáték 1 felvonással. A két vigjáték között dr. Reiner Dániel felolvasást tart a „vérkeri-gerősről”. Ez érdekes előadás, hisszük, igen látogatott fog lenni.

— A m. kir. pénzügyminiszterium rendeletével Udvarhely megye területén a székiudvarhelyi kir. adóhivatal területéhez, az 1877. évi január hó 1-től kezdve, következő közszégek csatolotnak! a) a sepsi-est-györgyi kir. adóhivatal területéből: Bardoc, Bibarcfalva, Felső-Rákos, Füle Kis Bacon, Magyar-Hermány, Olasztelek, Száldobos, Telegdi Bacon, Vargyas és Zombor; b) a segesvári kir. adóhivatal területéből: Bene, Daróc, Erked, Felek, Oláh-Andrásfalva, Oláh-Hidegkut, Petek és Szederjes.

— József főherceg Cannesban betegem fekszik; állapota azonban nem veszélyes. A főherceg betegsége oka az ottani gyorsan változó időjárás, mely a nappali 20 fok melegeiről éjjel 8-10 fokra süllyed le. A főherceg kedveli az esti sétákat s egy ily alkalomkor megbűtötte magát.

— A brassói nő-egylet dec. 17-én osztotta ki ünnepeken azon családoknak, kik hosszabb szolgálati időt feddhetlen magaviselet által magukat kinttintették. Szépeln Charlotte urölgy, Schobeln alezredes neje, az ünneplé bevezetésével egy rögtönzött beszédet tartott a magyar nyelven, a megjelent családoknak. Jutalmat 11-én nyertek, ezek nemzetiségre nézve magyarok.

— A gyula-fehérvári ügyvédi kzmará közhírre teszi, miszerint Hinkelér Guidó nagyenyedi ügyvéd a kamara lajstromába folytatlag felvétetett.

— A dévai állami főreáltanoda. Szathmáry György a „H o n” egyik számában hosszasan adja elő, mint pusztul a magyarság Hunyadmegyéből, s mint cserélt fel nyelvét idegen nyelvvél. Kívánja, hogy a magyar társadalom mentse meg a magyar nemzet számára egy jelentékeny számu magyarságot. Annak idején a francia sebesültek számára szászzer frank, Péterfillek alakjában a pápának, most ujabbban a török sebesültek számára mentek ki jelentékeny összegek Magyarországból. Mindezen adakozásokat nemes érzelme sugalta. De vajjon csak idegennek jutna-e magyar segély? Azt hiszi, hogy a magyar társadalom, mely a maga ember-ségéből muzeumokot színházat, akadémiát, honvéde-mházat, árvasházakat és emelt, nem fogja veszni hagyvi a hunyadmegyei magyarságot! A ki tehát teheti, ada-

kozékk e nemes célra, s küldje a dévai realiskolai-segélyező egyesületnek. Ez lesz a legbeszebb újvái ajándék a mit adhatnak.

— Petőfi Sándornak a kolozsvári muzeum szá-mára megvételti szándékolt carrarai márvány mellszob-rára az udvartól érkezett be az első adakozás. A társu-lat pénztárnokához e célra ugyanis beérkezett 25 fo-rint, melyhez a királyi társalkodónője Ferenczy Idak a 5 frttal, báró Nopcsa a királyi főudvarmestere 10 frttal, s Rónay Jácint püspök Maria Valeria főher-cegnő nevelője szintén 10 frttal járultak.

— Egy magyar orvos Jáva szigetén. Dr. Mosko-vits Leó hazánkba a hollandi kormány katonai szolgál-atába léprén, még a mult augusztus hónap utazott el Haagba, hogy ottan hajóra ülve Kelet-Indiában evezzen, és csakugyan pár havi katonai gyakorlat után tengerre szállott s Bataviába megérkezve ezredovosi állomását ottan elfoglalá, honnan érdekes leveleket intézett ma-gyarországi barátjaihoz. — Moskovits előbb a munkási fejezténel, utjában pedig Beregszászban mű-ködött mint tiszti orvos, hol humanisztikus irányu tevé-kenysége miatt közszertetben részesült. Beregszászban tüzoltó-egylet, szabadkőművesi páholy, városi beteg-ápolás s más hasznos intézmények fáradságtalan tevé-kenységének köszönhetik léteztetésüket.

— Versengés egy halott felett A Brassó és Vidombák közötti határon a napokban egy cigány hullájára akadtak, ki valószínűleg leitta magát, aztán egy pocsolóba esvén, abba belefulladt. A hullá aztán betüzetett a brassói kórházba, hol egy pojanai asszony jelent meg, mint özvegy; a hullát tiszta ruhába öltöz-tette s elbeszélte, hogy férje már évekel ezelőtt elhun-t s ő (az asszony) már meg is kezdte a halottá nyilvá-nítási eljárást, már most tehát nem kell bevárnia a határ-díj letétét s férjhez mehet. Mielőtt azonban a temetés megtörtént volna: még egy cigányasszony is előállott Rozsnyóról s azt állította, hogy az elhalt az ő férje volt, elkezdte vetkőztetni a hullát és saját hozta ruhába öltöztetni. Persze, hogy erre élénk szó-váltás keletkezett a két asszony között, míg végre a rengörögés elé indultak az özvegyek. Itt aztán rozsnyó-iak igazolták, hogy az elhunyt a cigány nő férje volt. Érdekes, hogy a pojanai asszony ezalatt nyomtalanul eltűnt, a nélkül, hogy tovább is vitatta volna jogát a hullához.

Hibaigazítás. Mult számunk melléklete „Háromszék gazdasági viszonyai” cikkében ja második oldal harmadik hasábjá, szedő hibája miatt összehánytatott. Ez okon kérjük a máso-dik oldal 3-ik hasábjá 5-ik sora után a 3-ik oldal első hasábjá 5-ik sorát olvasni. A 3-ik oldal első hasábjá „s több mint 200 négy-szög mf. terjedelmű, s több mint” sora után a 2-ik oldal 3-ik hasábjá 6-ik sora olvasando.

1-ik közlemény a közdi-vásárhelyi Stephánie men ház javára történt szíves adakozásokról.

Az 1877 évi élelmezési szükségéi fedezésére Ko-vács Károly és Dézsi Jánosné gyűjtése a K. Vászár-helyi 7—8 tizedből: Hankó Lászlóné 1 véka fuszujka 25 fej káposzta, 2 koszuu hagyma. Pongrácz Dániel 10 kr. Szócs József csizm. 10 kr. Nagy Sándor csizm. 10 kr. Szotyori Bálintné 10 kr. Bakó József csizm. 10 kr. Popovics Károly szabó 20. Nagy János szőcs 10 kr. Szotyori Károly csizm. 4 kupa törökbuza. Nagy Bálint timár 1 véka törökbuza. Nagy Bálint 15 tej káposzta. Jancsó Sándor 20 kr. Turóczy Andrásné 6 drb. edény. Nagy Lajos 10 kr. Mátyás Lajos kovács 10 kr. Utó Zsigmond 2 kupa fuszujka. Póka Pista muzsik 10 kr. Megyaszi Gábor 20 kr. Ifj. Páldeák Jánosné 2 kupa kása. Bokor András 10 kr. Balog Lajos 1 véka pityóka. Szócs József tanácsos 2 véka árpa 25 font só. Benke Sándor 20 kr. Jancsó Sámuel 1 kupa zsír Szócs Sámuel csizm. 2 kupa fuszujka. Szócs Dániel timár 4 kupa fuszujka. Bogdán Fejér 20 kr. Dobál Antalné 10 kr. Jancsó Dániel mészáros 4 kupa fuszujka. Kovács Izráné 1 véka árpa. Szócs Mihály mészáros 1 véka árpa. Szócs Károly szőcs 2 véka pityóka. 4 kupa fuszujka. Szócs Andrásné 10 kr. Turóczy Mihály 1 véka pityóka. Szócs Bálint 1 veder ecet, 1 koszuu hagyma, 16 fej káposzta, Dinuj Péter 10 kr. Özv. Szotyori Józsefné 2 kr. Fekete Domokos 4 kr. Péter János muzsik 10 kr. Özv. Vaszi Fe-rencné 5 kr. Nagy Dániel csizm. 50 kr. Szabó Elek timár 2 font szalona. Nagy Antal csizm. 20 kr. Mágori Ferenc 10 kr. Német Ferenc asztalos 10 kr. Szócs Dávidné 1 véka árpa. Kovács János csizm. 10 kr. Mágori Áron csizm. 2 kupa fuszujka. Kovács Béni csizm. 10 kr. Szalócsi György 20 kr. Mágori Bálint 10 kr. Nagy Mózes ügyvéd 1/2 véka fuszujka, Turóczy Károly 20 kr. Keresztész István 10 kr. Kovács Dániel csizm. 20 kr. Kovács Ferenc mészáros 2 kupa frszujka. Plesek Antal 25 kr. Fismón György 25 kr. Ifj. Kupán 5 font riskása.

Fogadják a buzgó gyűjtők s jóltevők adakozók a szegény s munkaképtelen öregek nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Zágon 1876 December 18-án.

B. Szentkereszt Stephánie, Nagy Gábor, elnök. titkár.

Irodalom.

Uj lapok. Megjelent és szerkesztőségünknek a „Közvélemény” politikai és közgazdasági napi lap mutatványsszáma. A „Közvélemény”, mint a füg-

getlen szabadelvű párti közlönye, a bank, vám és ke-reskedelmi szerződés, a quoina, a fogyasztási adók és monopoliu kérdéseinek jog és törvény alapján meg-oldása mellett fog küzdeni. A mutatványsszám igen ér-dekes tartalommal jelent meg. Szerkesztője Lukács Béla országgyűlési képviselő. — Egész évre ára 12 frt, és így a legolcsóbb politikai napi lap.

PIACZI ÁRAK.

		S.-Sz.- György jan. 2		Brassó decz. 29.			
		frt	kr.	frt	kr.		
Kilogramm	Buza (tisztá)	}	legszebb	8	50	8	70
			közepes	8	30	8	40
			gyöngébb	8	10	7	90
	Buza (vegyes)	}	legszebb	6	80	6	65
			közepes	5	20	4	90
			Árpa	}	legszebb	3	80
	közepes	3	—		3	50	
	Z a b	}	legszebb		2	30	2
	közepes		2	10	2	30	
	Törökbuza		4	30	4	15	
	Kása	7	40	4	70		
	Borsó	5	10	5	—		
Lencse	8	10	0	—			
Fuszulyka	4	40	5	—			
Lenmag	—	—	12	—			
Burgonya	1	20	2	40			
Marhabús	—	28	—	32			
Disznóhús	—	48	—	44			
Juhhús	—	—	—	20			
Fagyú fris	—	28	—	36			

Bécsi tőzsde és pénzék jan. 2
5% Metallikus . . . 60.95 M. földt. kötv. . . 73.25
5% nem. köles. . . 66.40 Tem. földt. kötv. . . 71.—
1860. államköles. . . 70.80 Erd. földt. kötv. . . 71.75
Bankrészevények . . 818.— Ezüst 113.65
Hitelrészevények . . 135.70 Cs. kir. arany . . 5.94
London 142.75 Napoleond'or . . 9.98

Felolós szerkesztő: Vécsey Róbert.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Eladó telek.

Kézdi Márkosfalván Kanta utcában egy bel-telek, rajta kőház, kettős csűr, szép gyümöl-csős kert és tiz hold szántófölddel eladó. Érte-kezhetni Márkosfalván Barabás Károly urral.

Bizzatok a megbízható jóbán!

Orvosi tekintélyek és számos magánosok bizonyítványai a naponta növekedő kérdések-dések és szaporító kezeskedik alant következő gyógyszerkezelése felől:

Dr. Miller moh-növénynedve

meglepő hatása a légcső és a mell minden fajú lobjainál és tüdőbetegségeknél. Egy tégyel, haszná latú utasítással 50 kr.

Köszönet- és ajánlólevelek.

Tekintetes ur!

Förlulmulatlan moh-növénynedveért ezennel indittatva érem magam legmélyebb köszönetet kifejezni; egyedül ezen szernek köszönhetem az eddig reménytelen, de most biztosan várható javuláson, évek óta tartó mellgyengeség és kö-högésből. Szíveskedjék a szenvedő emberiség ér-dekében ezen igazsághű sorokat kinyilvánítani. Braila március 14-én 1876.

Teljes tisztelettel

Georg Michaeli, tőkepenész.

Dr. Miller hatóságilag, vegyészileg megvizsgált óvbalzsama göröcsök ellen.

Még förlulmulatlan hatására nézve minden-nemű gyomorban, gyomor-, szív- és taggyengeségek, váltóház és nehézkáros rohamoknál. Egy nagy palack ára 1 frt. 50 kr. egy kicsiny 80 kr. Tekintetes Miller János urnak Brassóban. Óvbalzsama göröcsök ellen nőmnek szív- és mell-göröcséinél igen jeles szolgálatokat tőn, kérem nekem postautárvétellel még 4 nagy palackkal a 1 frt. 50 kr. ezen eléggé nem méltányolható jeles szerből küldeni, s nem fogom elmulasztani eme hatásos szert mindenütt a legjobban ajánlani. Felső-Telekes 1876. aug. 8-án.

Kiváló tisztelettel Aloisi Pál, földmivelő. Valódi minőségben kapható: Seps-Szent-györgyön Csutak testvérek fűszerkereskedésében, Csikszóradán Leicht F. György-Ditróban Szat-máry J. gyógyszer, György-Szentmiklóson Bogdán E. gyógyszer, Hátaszeg Mátyás Béla gyógyszer, K.-Vásárhelyen Lukács F. kereskedőnél, Kolozsváron Engel J. és Vallentini A. gyógyszer, Brassóban Jekelius F.-nél, M.-Ludas A. András kereskedő-nél, M.-Vásárhelyen Bucher M. keresk. 9-10

Beste Nähmaschine der Welt.

Eredeti amerikai

VARRÓGÉPEK

havi 5 frt részlettörlesztéssel,
ÖT ÉVI JÓTALLÁS MELLETT
kaphatók

SCHOTT TESTVÉREKNÉL,

Budapest, Bécsi-utca, Erzsébetter szegletén.
Ugyane czég becserél régi elhasznált varrógé-peket ujakkal.

A varrógép jóságáról meggyőződhetni POLLÁK MÓR könyvnyomdásznál Seps-Szentgyörgyön, ki árjegyzékekkel is szolgálhat s a meg-vételt eszközli.

5-10

Dr. HANDLER MÓR

orvos-, sebész tudor, szülés és szemész
gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker biztosításá mellett mindennemű
titkos betegségeket;

1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint
magömléseket

az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolysást, különösen a

tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt);

2) huyesőfolyásokat (még oly idültet is), nemzörések bujakóros fekélyeit és másod-rendű bujakórt minden alakjaiban és elcsufításában;

3) huyesőszűküléseket;

4) friss és idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérifolyást, és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) bürkiütéseket;

6) A huyhólyag betegségeit és mindennemű vizelési nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órá ól 8-ig

Lakik: Pesten, belváros, kigyóutca 2-ik szám alatt kigyó- és városházutca.

sarkán. (Rottenbiller-féle házban) 1. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerkezelés megküldetnek.

39-100